

MAGYAR ORVOSI KÖNYVTÁRAK SZÖVETSÉGE

HÍRLEVÉL
2007/3

Kedves Kollegák!

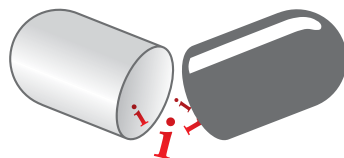
A várva várt nyár is jócskán tartogatott számunkra cseppet sem szívmengető meglepetéseket. A beígért egészségügyi reformok könyvtárainkhoz és kollégáinkhoz sem voltak kíméletesek. A perzselő hőség jócskán igénybe vette a rossz hírektől egyébként is megviselt idegrendszerünket, szervezetünket. Az Országos Meteorológiai Szolgálat tájékoztatása szerint júliusban megdőlt az országos és a budapesti napi hőmérsékleti rekord. Harmadfokú hőségriasztásról számoltak be a hírek. Július 19-én a Magyarországon valaha mért legmagasabb 40,6 fokot Baján mérték. A budapesti napi rekord is megdőlt, miután 39,6 fokot mértek Újpesten.

A tikksasztó kánikulára való tekintettel a MOKSZ Hírlevél 2007. évi nyári számában lehetőleg olyan információkat szeretnénk közreadni, melyek nem csupán szakmánk nehézségeiről, problémáiról szólnak.

Avicenna-val kapcsolatos illusztrációkból válogattam a Hírlevél számára azért, mert az egészségmegőrzéssel kapcsolatos tanításaiban az éghajlat változásaira is nagy figyelmet fordított. A 970-1037 között élt polihisztort az „orvosok fejedelmeként” is emlegetik az iszlám világban.

Azt kívánom, hogy kiadványunkat lapozgatva néhány pillanatra elfelejthessük a mindennapos gondokat.

Viszontlátásra a szeptember 25-én az

INFORMATIO MEDICATA

konferencián,

Gracza Tünde

Tartalomjegyzék

Ellenőrzőbizottsági jelentés	3. oldal
Hírek	6. oldal
Jó tudni	8. oldal
Névjegy	13. oldal
MOKSZ Könyvtárak	16. oldal
Velünk történt Ki hitte volna?	22. oldal

MOKSZ Ellenőrző Bizottsági jelentés -2006.

Az Ellenőrző Bizottság a szabályoknak megfelelően ellenőrizte, az alapszabályban és az éves munkatervben kitűzötttekkkel összevetette a MOKSZ 2006. évben végzett munkáját.

Megvalósult célkitűzések

A 2006. évre tervezett programokat a szervezet megvalósította, rendezvényeivel, intézkedéseivel, kapcsolatok felvételével, tagkönyvtárai számára nyújtott segítséggel.

A 2006. év örömteli eseménnyel kezdődött a szervezet életében. Dr. Vasas Livia a MOKSZ elnöke miniszteri kitüntetésben részesült a Kultúra Napja (január 22.) alkalmából. Ezúton is gratulálunk!

Adatbázis elérések:

- A meghosszabbított, az ESKI által szervezett, Clinical Evidence adatbázishoz való hozzáférés továbbra is segítette a nyertes könyvtárak munkáját.
- Szervezetünk tagkönyvtárai közül 29 továbbra is sikeresen használta az EISZ programját.
- Az EBSCO szolgáltatásait az igényüket bejelentő könyvtárak továbbra is folyamatosan igénybe vehették.
- A a ProQuest adatbázis 17 tag konzorciumi szerződésének részvételével működött az országban.

Rendezvények:

- A vezetőség az év folyamán két alkalommal ült össze, Zalaegerszegen a Megyei Kórház Orvosi és Budapesten a SOTE Központi Könyvtárban.
- A Magyar Kórházszövetség minden évben megrendezi kongresszusát Siófokon. A MOKSZ Elnöke is meghívást kapott a szervezet XVIII. rendezvényére, melyen az elektronikus könyvtárakról tartott sikeres előadást.
- A MKE egyesület 38. vándorgyűlésén - 2006. év júliusában Kecskeméten - több MOKSZ tagunk is részt vett.
- INFORMACIO MEDICATA - a szervezet legnagyobb szakmai rendezvénye, melyre harmadszor került sor a Semmelweis Egyetem Központi Könyvtára szervezésében, ezúttal a Balassi Bálint Művelődési Intézetben. A Credit pont szerzési lehetőséget is nyújtó rendezvényen magas színvonalú előadások hangzottak el orvosok és könyvtárosok számára
- Az év folyamán több könyvtárban tartott előadást a MOKSZ elnöke a PML konzorcium tagjai részére. A látogatás a program ismertetésén túl az

intézmények igazgatóival való kapcsolat kialakításában is fontos szerepet játszott.

- Az „Informatio Medicata Díj” kiosztására első alkalommal került sor, melyet 4 fő vehetett át.

KAPCSOLATOK:

Kapcsolattartásunk egyik eredményekén könyvelhetjük el a Kórhákszövetség meghívását, annak évenként tartandó kongresszusára. Reméljük ez a továbbiakban is sikeresen folytatódik.

Törekszünk a többi szervezettel történő együttműködésre is, úgy mint az EM, NKÖM, IHM, szaksajtóval, külföldi szervezetekkel - EAHIL, külföldi könyvtárak - stb.

Folyamatosan karbantartjuk és aktualizáljuk a MOKSZ honlapját.

Elérhető a <http://moksz.clib.unideb.hu> címen.

A MOKSZ Hírlevél 6 alkalommal jelent meg nyomtatott formában.

Tagság, elnökség, ellenőrző bizottság,

A szervezet a 2006. évben 119 tagkönyvtárat számlált, tagdíja változatlanul 3000,-Ft. A vezetőség az év folyamán két alkalommal ült össze, Zalaegerszegen a Megyei Kórház Orvosi Könyvtárában valamint Budapesten a SOTE Központi Könyvtárában. Az egészségügyi intézmények finansziális problémái következtében a rendezvényekre, ülésekre történő utazások sok esetben nehézségeket jelentenek, így az e-mail levelezés szerepe megerősödött a kapcsolattartásban.

Az ellenőrző bizottság javaslatait a vezetőség minden esetben figyelemmel kísérte, a javaslatokat elfogadta.

Adminisztratív tevékenység

A MOKSZ vezetőségének megbízásából Triebler Brigitta továbbra is folyamatosan dokumentálta és gazdasági szempontból figyelemmel kísérte a szervezet gazdasági munkáját, dokumentációját.

A szervezet könyvelési munkálatait továbbra is Fenyves Beáta könyvelő végezte.

A MOKSZ 2006. évi adóbevallását az eddigi gyakorlattól eltérően, első ízben elektronikus úton juttatta el az APEH-hez.

Az ellenőrző bizottság, ezúttal is két alkalommal végzett ellenőrzést az év folyamán. Az év végi záró ellenőrzés 2007 év májusban történt, melynek pénzügyi forgását a következőkben számszerűsítjük.

PÉNZESZKÖZÖK:

NYITÓ ÉS ZÁRÓ TÉTELEK

2006. 01.01. Nyitó egyenleg:

- Bank nyitó:	208.082,-Ft.
- Pénztárnyitó:	80.827,-Ft.
- Lekötött betét nyitó egyenleg:	1.003.826,-Ft.
Összesen:	1.292.735,- Ft.

2006.12.31. Záró egyenleg:	
- Bank záró:	563.212,-Ft.
- Pénztárzáró:	128.645,-Ft.
Összesen:	691.857,-Ft.

BEVÉTELEK - KIADÁSOK

Bevételek:

Kiállított számlák:	
- Tagdíjbefizetések:	164.000,-Ft.
- Informacio Medicata:	3.728.000,-Ft.
- Kamatbevétel:	467,-Ft.
Összesen:	3.892.467,-Ft.

Kiadások:

- Készpénzes:	2.529.207,-Ft.
- Átutalásos:	1.734.572,-Ft.
- Bank költség:	50.553,-Ft.
- Díjazottak kifizetése:	200.000,-Ft.
Összesen:	4.514.332,-Ft.

Bevételek összesen: 3.892.467,-Ft.

Kiadások összesen: 4.514.332,-Ft.

PÉNZÜGYI ELSZÁMOLÁS

Pénzkészlet növekedés:

2006.01.01. Bank nyitó egyenleg:	208.082,-Ft.
Pénztár nyitó egyenleg:	80.827,-Ft.
2006.11.13. Betét feloldás:	1.024.813,-Ft.
Bevételek:	3.892.467,-Ft.
Összesen:	5.206.189,-Ft

Pénzkészlet csökkenés:

Kiadások:	4.514.332,-Ft.
2006.12.31. Záró pénzkészlet:	691.857,-Ft,-

A kiadások számlákkal igazolva, a tranzakciók számítógéppel szabályosan könyvelve.

Kiadási tételek: bank, konferencia, rendezvény költség, irodaszer, postaköltség, utazási költség, nyomtatványok, ügyviteli munka (könyvelő költség) stb.

Debrecen, 2007.05.18.

Erdeiné Törőcsik Katalin

Ellenőrző Bizottság elnöke

HÍREK

150 éve alapította Markusovszky Lajos az Orvosi Hetilapot

A „*Honi és külföldi gyógyászat és kórbuvarlat közlönye*”-ként Pesten, 1857. június 4-én kiadott *Orvosi Hetilap* a teljes „orvosi tudomány művelését” célozta meg. A napjainkig legközismertebb magyar nyelvű orvosi folyóiratot Dr. Markusovszky Lajos lapalapító, Markusovszky Lajos (1815-1893) érdemei közül csupán néhányat szeretnénk megemlíteni. Ő a Magyar Orvosi Könyvkiadó Testület megszervezője, a pesti orvosi egyetem szervezetéről és a tanszabadságról szóló törvényjavaslat megalkotója.

A szaklap alapításának másfélszázados évfordulója alkalmából Emlékkönyv jelent meg az idén. A Markusovszky Lajos Alapítvány, a Magyar Tudománytörténeti Intézet és az Akadémiai Kiadó Zrt. által közös kiadásában, Fehér János főszerkesztésében, valamint Gazda István és Szállási Árpád szerkesztésében megjelentetett kiadvány az alapítástól napjainkig mutatja be az *Orvosi Hetilap* hat korszakát, főszerkesztőit, mellékleteit, legjelentősebb pillanatait.

A 150 éves ünnepeltet Gracza Tünde köszöntötte

Megjelent a HealthOnLine című nemzetközi szakirodalmat szemlélő rovat legfrissebb összefoglalója pdf formátumban.

Az ESKI Egészségügyi Rendszertudományi Irodájának HealthOnLine című nemzetközi szakirodalmat szemlélő rovata a honlapon: www.eski.hu/hol elérhető.

A rovatban az egészségügyi rendszerek működésével, az egészségügyi reformok tapasztalataival, az Európai Unió és az egészségügyi rendszerek összefüggéseivel kapcsolatos témakörökben, aktuális egészségpolitikai kérdésekben referáljuk tekintélyes nemzetközi szakmai folyóiratok cikkeit, nemzetközi szervezetek, minisztériumok, biztosítók híreit, kutatóintézetek tanulmányait.

Forrás: <http://www.eski.hu/new3/ujdonsag/ujdon.php>

Az Egészségügyi Minisztérium honlapjáról

Ha az egészségüggyel kapcsolatban kérdése van, célszerű, ha azt a válaszádra illetékes szervezetnek teszi fel. Az alábbiakban megtalálható azoknak a

szervezeteknek az elnevezése és elérhetősége, amelyek az egyes ügycsoportokban hatáskörrel rendelkeznek.

Egészségügyi reform: EüM ügyfélszolgálat (ugyfelszolgalat@eum.hu)

Egészségügyi jogszabályok tartalma: EüM ügyfélszolgálat (ugyfelszolgalat@eum.hu)

Egészségügyi ellátással kapcsolatos panasz: az ellátást nyújtó egészségügyi intézmény vezetője vagy a fenntartó önkormányzat (egyház, alapítvány stb.), az intézmény betegjogi képviselője; ÁNTSZ; Egészségbiztosítási Felügyelet

Betegjogok: Betegjogi, Ellátottjogi és Gyermejjogi Közalapítvány

TB által finanszírozott ellátások: OEP/MEP-ek

TB-jogviszony fennállása, hiánya: OEP/MEP-ek

TB-járulék befizetése, beszedése: APEH

Utazási költségtérítés: OEP/MEP-ek

Táppénz: OEP/MEP-ek

GYED: OEP/MEP-ek

Terhességi gyermekágyi segély: OEP/MEP-ek

GYES, családi pótlék: Magyar Államkincstár

Közgyógyellátás, szociális segélyek, egyéb szociális ellátások: Szociális és Munkaügyi Minisztérium

Rokkantság, rokkantnyugdíj: Szociális és Munkaügyi Minisztérium; és az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság

Járványügy, közegészségügy, védőoltások: ÁNTSZ

Hol lehet térítésmentesen, önkéntes HIV tesztet végeztetni? Teljes lista az Országos Epidemiológiai Központ honlapján

Forrás: http://www.eum.hu/index.php?akt_menu=5157

Szegeden rendezték meg 2007. július 12-14. között a Magyar Könyvtárosok

Egyesületének 39. Vándorgyűlését.

Forrás: <http://www.mke.oszk.hu/>

A vándorgyűlés előadásairól az MKE elnöksége részéről jegyzett írásos beszámolókból is értesülhetnek a konferencia.klog.hu címen. . Az ott készült képek közül <http://vandor2007.bibl.u-szeged.hu/kepek/index.html> címen tekinthető meg egy rövid válogatás.

Olvasói kommentár a MEK 39. Vándorgyűléséhez: -Elmélkedés

Ülök a könyvtárban az íróasztalomnál és olvasgatom a levelezésemet. Csorognak a levelek a KATALIST-en keresztül. Örömmel olvasom, hogy milyen szuper programja volt a Vándorgyűlésnek Szegeden. Tele vannak tervekkel. Hiller István miniszter úr több mint 20 milliárd forintot adott 2008-tól könyvtári célokra, melyből 16,6 milliárd csak könyvtári terület fejlesztésére, 3,2 milliárd forint pedig dokumentumok digitalizálására. Miközben olvasom, elszorul a szívem, ugyanis a könyvtárosok egy másik része most éppen haldoklik,

Ugye tudjátok, kikre gondoltok? Én is könyvtáros vagyok, szeretnék a jobban én is részt venni !! Miért nem lehet? Mikor jön el az az idő, amikor mi is örülni tudunk? Esélyegyenlőség? Üdvözléssel :Hován Lászlóné-Andrea –OITI)

JÓ TUDNI

Az orvosi, egészségügyi könyvtárügy reprezentatív megjelenése a hazai törvények, rendeletek és egyéb jogszabályok területén

A kilenc, véleményem szerint a hazai könyvtárüggyel foglalkozó törvényalkotás gerincét alkotó jogszabály szövegében azt vizsgáltam hogy a szakterületünkhöz tartozó, azt markánsan kifejező fogalmak, mint „orvosi”, „egészségügyi”, „kórházi” milyen számban és összefüggésben vannak jelen, illetve a szakterület érintőleges, áttételes képviselője kiolvasható-e a rendelkezések soraiból.

1997. évi CXL. törvény - a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről A törvény szövegében egyszer fordul elő az „egészségügyi” mint kifejezés. A kijelölt intézmény időközben megszűnt, részben átalakult, így jelenleg egy nevesített szakkönyvtár sem szerepel az államilag preferált könyvtárak között.

3. számú melléklet az 1997. évi CXL. törvényhez

Országos szakkönyvtár: az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár, **Országos Egészségügyi Információs Központ és Könyvtár**, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, az Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ, az Országgyűlési Könyvtár, az Országos Idegennyelvű Könyvtár, az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár és Dokumentációs Szolgálat, a Magyar Filmintézet Könyvtára, a Hadtörténelmi Intézet Könyvtára.

6/2001. (I. 17.) Korm. rendelet - A könyvtárhasználókat megillető egyes kedvezményekről

A törvényhely megemlíti a pedagógusokat, a közművelődés területén dolgozókat, de az egészségügyről még említés sem esik.

4. § A fenntartó mentesítheti az általa fenntartott könyvtár beiratkozási díjának megfizetése alól különösen a **pedagógusokat, a közművelődési intézmények dolgozóit, a felsőoktatási intézmények főfoglalkozású oktatóit**, továbbá azokat az aktív korú, nem foglalkoztatott személyeket, akik munkanélküli járadékban, nyugdíj előtti munkanélküli segélyben, jövedelempótló támogatásban vagy rendszeres szociális segélyben részesülnek

157/2000. (IX. 13.) Korm. rendelet - A dokumentumvásárlási hozzájárulásról

A jogszabály megemlíti a nyilvános könyvtárakat, a muzeális és közművelődési intézményeket, de az egészségüggyel kapcsolatos könyvtárakban dolgozókra nem utal.

1. § (1) A rendelet hatálya kiterjed a kulturális törvény hatálya alá tartozó *muzeális intézményekben, nyilvános könyvtárakban, közlelévtárakban és közművelődési intézményekben közalkalmazotti jogviszonyban álló, teljes munkaidőben és szakmai munkakörben foglalkoztatott dolgozókra* (a továbbiakban: kedvezményezettek). E rendelet alkalmazásában szakmai munkakör a 150/1992. (XI. 20.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében felsorolt kulturális közalkalmazotti munkakör, ide nem értve az egyéb közalkalmazotti munkakörök alatt szereplő gazdasági, műszaki, igazgatási szakalkalmazottakat, gazdasági, műszaki, igazgatási ügyintézőket, ügyviteli alkalmazottakat, valamint a műszaki fenntartási, üzemviteli alkalmazottakat, továbbá a szakmunkásokat, segédmunkásokat, kisegítő alkalmazottakat.

64/1999. (IV. 28.) Korm. rendelet - A nyilvános könyvtárak jegyzékének vezetéséről

E jogszabály elvileg lehetőséget ad bármely könyvtár számára hogy nyilvánossá váljék, beleértve az egészségügyi, orvosi területen tevékenykedőket is.

60/1998. (III. 27.) Korm. rendelet - A sajtótermékek kötelezpéldányainak szolgáltatásáról és hasznosításáról

A jogszabályban feltüntetett országos szakkönyvtárak illetve egyetemi könyvtárak révén elvileg az orvosi, egészségügyi könyvtárak is részesülhetnek kötelezpéldányból.

11. § (1) Az OSZK a szolgáltatott hat kötelezpéldányból:

d) pont teljesítése után megmaradó példányokat a KSH Könyvtár és Dokumentációs Szolgálat kötelezpéldány jogosultságának figyelembevételét követően a tudományos és szakkönyvtári ellátást végző országos szakkönyvtárak és egyetemi könyvtárak között oszt el.

3/1975. (VIII. 17.) KM-PM együttes rendelet - A könyvtári állomány ellenőrzéséről (leltározásáról) és az állományból történő törlésről szóló szabályzat kiadásáról

A jogszabályban foglaltak alkalmazása értelemszerűen vonatkozik a kórházi, egészségügyi, orvosi könyvtárakra is.

7/1985. (IV. 26.) MM rendelet - A könyvtári anyagok bejelentéséről

Az említett könyvtárak körébe számos egészségügyi profilú könyvtár sorolható, így e téren az orvosi könyvtárak is részesei a bejelentési rendszernek

1. § A rendelet hatálya az országos feladatkörű szakkönyvtárakra, a ***tudományos könyvtárakra, a felsőoktatási intézmények központi könyvtáira, és hálózati könyvtáira***, a hálózati központokra és alközpontokra, a koordinációs központokra, a nemzetiségi alapkönyvtárakra, valamint az Országos Széchényi Könyvtár által bejelentésre felkért könyvtárakra (a továbbiakban: bejelentő könyvtár) terjed ki.

73/2003. (V. 28.) Korm. Rendelet - az Országos Dokumentumellátási Rendszerről

Az állami egyetemi könyvtárak (SE, DE, PTE, SZTE) révén a hazai orvosi könyvtárak egy jelentős szeletének képviselője biztosított az ODR rendszerben.

73/2003. (V. 28.) Korm. rendelet

az Országos Dokumentumellátási Rendszerről

A Kormány a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Törvény) 100. §-a (1) bekezdésének *f*) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

3. § Az ODR keretében működő szolgáltató könyvtárak:

- a)* a nemzeti könyvtár,
- b)* a nemzeti gyűjtőkörű könyvtár,
- c)* a Törvény 3. számú mellékletében felsorolt országos szakkönyvtárak,
- d)* az ***állami egyetemi könyvtárak***

14/2001. (VII. 5.) NKÖM rendelet - A könyvtári szakfelügyeletről

A jogszabály szövege értelmében a szakfelügyelet munkája kiterjedhet a nem nyilvános valamint az egyéb könyvtári tevékenységet folytató intézményekre, így akár a kórházi könyvtárakra is

1. § (1) A nemzeti kulturális örökség minisztere (a továbbiakban: miniszter) a Törvény 69. §-ából és a nemzeti kulturális örökség miniszterének feladat- és hatásköréről szóló 161/1998. (IX. 30.) Korm. rendelet 2. §-ának (5) bekezdéséből adódó ágazati szakmai felügyeleti jogkörének érvényesítése, valamint a könyvtárak és a könyvtári tevékenység fejlesztése, a szakmai munka színvonalának emelése érdekében könyvtári szakfelügyeletet (a továbbiakban: szakfelügyelet) működtet.

(2) A szakfelügyelet tevékenysége kiterjed:

b) a **nem nyilvános könyvtárat működtető, illetve könyvtári tevékenységet folytató szervezetek**re.

18/2000. (XII. 18.) NKÖM rendelet - A kulturális szakértők működésének engedélyezéséről és a szakértői névjegyzékek vezetéséről

Az orvosi, egészségügyi könyvtári munkában a jogszabály értelmében a megnevezett területeken alkalmazható kulturális szakértő.

1. számú melléklet a 18/2000. (XII. 18.) NKÖM rendelethez: Kulturális szakterületek

8. Könyvtárak, illetve könyvtári tevékenység:

- könyvtárak vezetése, gazdálkodása, személyi és más szakmai pályázatok elbírálása, könyvtári menedzsment, minőségmenedzsment;
- könyvtári informatikai rendszerek, adatbázisok, hálózatok tervezése, szervezése;
- gyűjteményszervezés, a gyűjtemény tartalmi és formai feltárása, bibliográfiai tevékenység;
- olvasói szolgáltatások működtetése, fejlesztése (a részterület megjelölésével);
- könyvtárépítés, berendezés;
- könyvtári állomány nyilvántartása, ellenőrzése, értékbecslése;
- hálózati együttműködés, területi szolgálat, módszertan.

1/2000. (I. 14.) NKÖM rendelet - **A kulturális szakemberek szervezett képzési rendszeréről, követelményeiről és a képzés finanszírozásáról**

Az orvosi, egészségügyi könyvtárakban dolgozók számára a jogszabályban megfogalmazott továbbképzési kötelezettséggel kapcsolatos képzési formák és azok finanszírozási lehetőségei is igénybe vehetők. Erre az elmúlt időszakból is számos intézmény adhat példát.

1/2000. (I. 14.) NKÖM rendelet a kulturális szakemberek szervezett képzési rendszeréről, követelményeiről és a képzés finanszírozásáról

A szervezett képzés formái

2. § (1) A kulturális szakemberek szervezett képzése lehet:

- a)** az Oktatási és Kulturális Minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) által akkreditált, tanfolyam jellegű szakmai továbbképzés (a továbbiakban: szakmai továbbképzés),
- b)** az Országos Képzési Jegyzékben (a továbbiakban: OKJ) szereplő

iskolarendszeren kívüli formában, kulturális területre vonatkozó szakképesítést

adó képzés,

c) az államilag elismert alapfokú, középfokú, felsőfokú nyelvvizsgálóval záruló

képzés,

d) a felsőoktatási intézmény által folytatott, oklevél kiadásával záruló, kulturális területen hasznosítható képzés, szakirányú továbbképzés,

e) az intézmény tevékenységi körébe tartozó szakterületen tudományos fokozat megszerzésére irányuló továbbképzés, valamint

f) a nemzetközi program, szerződés alapján szervezett, szakirányú továbbképzés.

A könyvtárüghöz kapcsolódó, annak finanszírozásával, fenntartásával összefüggésbe hozható egyéb jogszabályok.

1990. évi LXV. Törvény - a helyi önkormányzatokról: Az önkormányzati fenntartású egészségügyi intézményekben működő orvosi könyvtárak ha áttételesen is, de e körbe tartozhatnak

107. § (1) Az állam tulajdonából az önkormányzatok tulajdonába kerülő vagyontárgyak köre a következő: [108](#)

d) a tanácsok kezelésében, illetőleg tulajdonosi irányítása alatt álló oktatási, kulturális, **egészségügyi**, szociális, sport és egyéb **intézmények vagyona**;

Az alábbi sorok említést tesznek a tulajdonosi jogkörből fakadó kötelezettségekről, úgy mint a megyei könyvtári, pedagógiai és közmeűvelődési ellátás rendszeréről, de az egészségüggyel kapcsolatos szolgáltatások, így az orvosi könyvtárügy is látókörön kívül esik.

70. § [63](#) (1) A megyei önkormányzat kötelező feladatként gondoskodik különösen

a) a középiskolai, szakiskolai és kollégiumi ellátásról, amennyiben azt a külön törvény szerint ellátást biztosító települési önkormányzat nem vállalja; a természet és a társadalom megyében levő muzeális emlékeinek, valamint a történeti iratoknak a gyűjtéséről, őrzéséről, tudományos feldolgozásáról; továbbá a megyei könyvtári szolgáltatásokról, a pedagógiai és közmeűvelődési szakmai tanácsadásról és szolgáltatásokról; a megyei testnevelési-, sportszervezési, valamint a gyermek- és ifjúsági jogok érvényesítésével kapcsolatos feladatokról;

Ami markánsan körvonalazódik a törvényekből, jogszabályokból az egészségügyi, orvosi könyvtárak számára leszűrhető tanulságként:

1, nyilvános könyvtári ellátás motiválásával az érintett törvények ösztönzik és egyben meghatározzák az állami feladatvállalás mértékét

2, az orvosi, egészségügyi könyvtári rendszer szempontjából is fontos törvények kapcsán csak a könyvtár számára kötelezettségekkel járó feladatok esetében nevesítenek orvosi könyvtárat, míg a kedvezményezett, államilag preferált könyvtárakat említő jogszabályokban csak áttételesen tesznek említést orvosi könyvtárakról

3, jogszabályok érvényesülése nagymértékben az intézményen belüli, önkéntes jogkövetés, valamint vezetői magatartás függvénye

4, jogilag mind szakmailag jól tapinthatóan az oktatási, közművelődési, kutatás-fejlesztési funkciót betöltő könyvtárak élveznek állami preferenciát. A kórházi könyvtárak döntő többsége e területeken kívül működik.

5, az egészségügyi kormányzat számára az elsőbbséget a kórházban folyó effektív gyógyító tevékenység jelenti, a könyvtárra „kakukktojásaként” tekintenek, számukra a könyvtárügy inkább közművelődési, kulturális tevékenység

a kulturális kormányzat szemszögéből úgy tűnik, a prioritás a közművelődésé, így a kórházi könyvtárak ügye inkább nyomja az egészségügy döntéshozóinak vállát mint az övékét. Véleményem szerint ennek köszönhető hogy a hazai kórházi könyvtárak ügyét eddig egyik minisztérium sem vállalta zászlajára írni, és a jelenlegi helyzetben e téren változás sajnos nem is remélhető.

Wolf György: Wolf-gy@koki.hu

NÉVJEGY

Közkedvelt rovatunkban a **Pécsi Tudományegyetem Pekár Mihály Orvosi és Élettudományi Szakkönyvtár** néhány munkatársa mutatkozik be.

Füzes Béláné

fuzes.belane@aok.pte.hu

1975. július 16-án, tizenkilenc évesen egy pont ilyen meleg nyári napon kezdtem dolgozni az akkor még Pécsi Orvostudományi Egyetem Központi Könyvtárában. Az első benyomásaim? 500 négyzetméteres raktár, plafonig érő üres polcokkal, a földön heverő hatalmas könyvkupacokkal, sürgő-forgó munkatársakkal, ugyanis pont egy raktárrendezés kellős közepébe csöppentem. Egész

nap rendezték, és megállás nélkül raktuk a polcokra a könyveket. Emlékszem, hogy otthon holtfáradtan csupán annyit jegyeztem meg, hogy „azt hiszem, mégsem szeretnék könyvtáros lenni.”

Másik „mosolygós” emlékem az OIHK-kal kapcsolatos, ill. annak jogelődjével az Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központ-tal. Itt is Szepesiné Benda Máriával a mindenki által tisztelt és kedvelt „Szepikével”. Gyakori látogatója volt könyvtárunknak, hiszen módszertani útmutatásokat tőle kaptunk, nevét gyakran hallottam szeretettel emlegetni, de személyesen még nem találkoztam vele.

1976 nyara volt, én már izgatottan az esküvőmre készültem, de még dolgoztam (a kolleganóm szülési szabadságon volt). Folyóirat rendelés, 4 hetes munka, rengeteg név, cím, évszám, mechanikus írógép, 6 példányos indigós rendelőlapp, kék színű nyugati folyóiratok, rózsaszínű „népidemokratikusak”, (ez a színelkülönbség nagyon fontos volt a rendelés szempontjából). Hát nem tartozott a kedvenc munkáim közé!

Elmerültem ütöm az írógépet, belép egy kedves, elegáns hölgy, aki Veronka nénit (dr Ruzsás Lajosné akkori igazgatónő) kereste. Na, még mi nem jön közbe-gondoltam.

- Biztosan ebédel, azért nincs a szobájában – mondtam nem a legkedvesebb modoromban.
- Nem baj, megvárom itt -válaszolta.

Én „még elmerültebben” dolgoztam tovább, egyszer csak megszólalt.

- Ez már rózsaszín! Egyébként Szepike vagyok! Ha gondolod, szívesen segíték!

Akkor láttam, hogy a „Dokladü nauk SZSZSZR” c. folyóiratot kék nyomtatványon rendeltem, nagy „igyekezetemben”. Mondanom sem kell ettől a pillanattól a szívembe lopta magát.

Harminckét év távlatából jót mosolygok ezeken az emlékeken, mert persze, hogy adódtak gondok, problémák, nehézségek de mindezeket átsegítették a rendkívül jó kollégáim. És otthon is szép dolgokat mesélhettem, mert két fiam közül az egyik könyvtárosként dolgozik.

Kiss Tamás

tamas.kiss@aok.pte.hu

Néha egészen váratlanok az élet kanyargós ösvényén az emberrel történő események. Sokáig vártam én is arra, hogy a könyvtárosi munka révén még közelebb kerüljek a közművelődési könyvtárakban főlhalmozott humaniőrákhoz, így lettem 1981-től orvosi könyvtáros. Persze a kedvelt idegen

nyelveknek, angolnak, a kicsit „mostohagyerek” németnek, a játékból megtanult: „Kérem, hozzák vissza a könyvet pontosan!” perzsa mondatnak máig sok hasznát veszem, akár az olvasószolgálatban, akár jelenlegi munkaterületemen, a szakozásban.

Az 1991-ben szerzett népművelés-magyar szakos diploma nyomán lehettem volna akár oktató, nem ily klaviatúra koptató, de addigra a szívemhez nőtt a könyvtáros hivatás.

1995-96-ban az Óperenciás tengeren túlra is sikerült eljutnom, sok hasznos tanulságos tudással gyarapodnom, mint Fulbright-Gombocz ösztöndíjas az USA Ohio államában a Kent State University könyvtár szakán.

Azóta átrágtam már magam több Corvinán is, sajnos nem a Mátyás királyéin, csak a Corvina integrált könyvtári rendszer több fejlesztésén.

Ha lazítani szeretnék, olvasok, zenét hallgatok, vagy jókat beszélgetek a családtagjaimmal, barátaimmal. „Az út örök és tétlen, mégis végbevisz mindent észrevétlen.” (Távol-keleti mondás)

Péter Zsuzsanna

zsuzsanna.peter@aok.pte.hu

1980 óta dolgozom ebben a könyvtárban egy három éves kitérővel, amikor egy másik intézményben, de szintén könyvtárosként dolgoztam. Érettségi után átmeneti megoldásként helyezkedhettem el itt, de egy éven belül adódott már lehetőség véglegesítesemre, ami akkorra már nyilvánvalóvá vált számomra, hogy nagyon jó lenne nekem. Olyan munkakörben (folyóirat-ügyintéző) dolgoztam az első időszakban, amely

változatos tennivalókat jelentettek részemre, és mivel alapvetően precíz ember vagyok a különféle nyilvántartások vezetése, levelezések intézése és hasonló tevékenységek kielégítették igényeimet. Hozzá tartozik, hogy egyben olvasóteremben dolgoztam, ahol különféle kérések (folyóirat-kölcsönzés, tájékoztatói segédanyagok használatának ismertetése stb.) kielégítésére is volt lehetőség. Azóta könyvleltározást is végeztem kb. hat 6 éven át, kölcsönzőben is dolgoztam hasonlóan kb. hat évet. Ekkor végeztem el Baján az Eötvös József Főiskolán a könyvtár szakot levelező tagozaton.

Jelenlegi munkaköröm a címleírás. Három éven át régi kiadású könyvek leírását végeztem, és most teljesen friss feladatként az új beszerzések leírását végzem régi munkatársunk nyugdíjba vonulása okán. Remélem idővel én is elérem azt a szintet, amit Ő már évtizedek óta nyújtott.

Hobbijaim: fotózás, festegetés. Kezdeté óta (1992) tagja vagyok a Pécsi Spanyol Baráti Társaságnak.

Dr. Horváthné Rapi Emília

emilia.rapi@aok.pte.hu

A fényképész szakmától a könyvtárig... Mint oly sokan-a rendszerváltozás után-, én is "szakmaváltásra" kényszerültem és különböző kanyarok után 2004 elején a PTE Orvoskarának könyvtárába kerültem. Úgy is fogalmazhatnék, hogy a jó sorsom vetett ide! A kollégáktól az első perctől fogva rengeteg segítséget és türelmet kaptam. Egyre nagyobb rálátásom lett a könyvtár működésére, a különböző részlegek feladataira. Én magam az állományba vételt intézem, ami már csak azért is izgalmas, mert én vehetem kezembe elsőként a - ma már igazán szép kiállítású-, új könyveket. Ezekből pedig bőven akad, lévén hogy az összes klinika és intézet vásárlásait is mi leltározzuk be. Így aztán folyamatos, és kiváló kapcsolatban vagyunk a különböző intézmények munkatársaival, kutatókkal, oktatókkal is.

Egyre több külföldi hallgató érkezik a karra, így a szakmai fejlődés mellett, remélem lehetőségem lesz nyelvtanulásra is. Az 1957-ben születettek tudják, hogy még előttünk az élet :)A tavaly felújított részlegünknek köszönhetően igazán kultúrált, kellemes környezetben telnek a munkaórák. Reményeim szerint sokáig!

MOKSZ Könyvtárak

Hosszú név és ami mögötte van

Az Országos „Frédéric Joliot-Curie” Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet Könyvtára

Munkahelyem nevének említésekor az arcokon a kíváncsiság és a bizonytalanság kifejezése váltakozik. Kezdjük könyvtárunk történetét néhány kevésbé ismert fogalommal! A sugáregészségtan célja az ionizáló és a nemionizáló sugárzások hatásának megismerése az emberi szervezetben. Alapja a sugárbiológia, amely az ionizáló és a nemionizáló sugárzásoknak az élő anyagra való hatását kutatja. A sugáregészségügy foglalkozik a sugárforrásokkal dolgozók, és a lakosság sugárvédelmével, a rendszabályok, intézkedések meghozatalával, végrehajtásával és ellenőrzésével.¹ A hazai sugárbiológiai kutatások az Székesfővárosi Eötvös Loránd Rádium és Röntgen Intézetben (SZELRRI) kezdődtek 1936-ban. A fővárosi közkórházak közös intézménye a daganatos betegségek sugárkezelésére alakult meg. Az intézet hamarosan az egész országra kiterjedő tevékenységet fejtett ki. Az 1949-es államosítást követően 1952-ben jogutódja az Országos Onkológiai Intézet (OOI) lett, ahol Sugárbiológiai osztályt is szerveztek. Önálló Központi Sugárbiológiai Intézet (KSI) létrehozása a Minisztertanács 1954. évi határozata alapján történt. Az új intézményt az OOI közelében tervezték felépíteni. 1955-ben mégis úgy határoztak, hogy a budafoki Törley-kastélyban helyezik el az intézetet. 1956. augusztusában költözött az OOI Sugárbiológia

---

¹ Kőteles Gy.: Sugáregészségtan. Budapest: Medicina Könyvkiadó Rt., 2002. 1. o.

osztálya a romos kastélyba. Az alapítás hivatalos időpontja, 1957. január 1. Nevét 1959. január 1-én változtatta meg: „Frédéric Joliot-Curie” Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézetre, az előző évben elhunyt Nobel- díjas francia atomtudós tiszteletére.²

Garbóczi László helytörténész munkája alapján a Törley-kastély rövid története:

Törley József ismert pezsgőgyáros volt, amikor megbízta ifj. Ray Rezső építész, budafoki kastélya megtervezésével. Az építető franciaországi élményeinek hatására választotta a kastély stílusát és formáját. Törley József Reimsben dolgozott egy ismert pezsgőgyártó (Theofil Roederer) francia-német nyelvű levelezőjeként. Munkája mellett megtanulta a pezsgőkészítés fortélyait, saját gyárat is alapított. Nyersbor beszerző útja közben tetszett meg Törleynek Promontor (mai Budafok). Házhelyet, szőlőt, présházat vásárolt és rövid idő alatt felépítette a gyárat, megindult a termelés. Ifj. Ray Rezső a nyugat-kelet irányú enyhe lejtésű domboldalon – a pezsgőgyár és a három szint mélységű pincészet felett –helyezte el a szabálytalan tömegű épületet. A kastély délkeleti végéhez hatalmas tornyot épített, középkori hangulatot teremtett így. A bástyaszerű részek, saroktornyok, konzolsoros párkányok, pátázatos mellvédek, díszes bádogos- és vasműves munkák fokozzák a változatosságot. A kert támfalas rendszerű, a cselédlakások, a lépcsők és a pálmaház historizáló hatású. Az épületen belül meghatározó a kétszintes nagycsarnok, melynek „gótizáló mérműves díszítése játékoságával már a történeti stílus legvégső határát súrolja, csak egy lépés választja el a szecessziótól. Lefedése sajátos nyitott ácsszerkezet, a középkori angol kastélyépítészetből ismert – hammerbeam roof” fogalmazta meg Sisa József művészettörténész. A Törley leszármazottak emlékei szerint a család főleg nyáron tartózkodott itt. A márványteremben – ma könyvtár – Törley József és felesége Sacelláry Irén egész alakos portréja és egy hatalmas velencei tükör állt. Feltételezhető, hogy bálokat és koncerteket is tartottak itt, mert egyes források tánc- illetve zeneteremnek is említik.

A kastélyban az államosítást követően orosz katonai parancsnokság, majd magyar katonaság rendezkedett be. Kivonulásuk után, egy-másfél évig az épület gazdátlanul állt, megmaradt berendezései, valamint a díszkert tovább pusztult, fogyott. Így következett 1956. augusztusa, amikor az új intézet „első osztálya” beköltözött az épen maradt részbe. Az épületet kívül-belül a kutató intézet igényei szerint át- és beépítették, laboratóriumokra, munkaszobákra, raktárakra szabdalták...A rendbehozatal és átépítés 1960. december végére fejeződött be. Eredetiben csak a lépcsőház és a márványterem maradt.

A hazai atomenergetikai program elindulása után az intézet feladatköre bővült. Egészségügyi intézetekből osztályokat helyeztek ide, összevontak, megszüntettek. Intézetünk neve 1963-ban lett: Országos „Frédéric Joliot-Curie” Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet (OSSKI).

---

² Várterész V. (szerk.): Az Országos Frédéric Joliot-Curie Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet 10 éve. Budapest: Medicina, 1967. 5. o.

2006. március 30-án a könyvtárban rendezett önkormányzati sajtótájékoztatón bejelentették, hogy helyi városvédők javaslatára műemlékké nyilvánítják a kastélyt két másik épülettel együtt: a szomszédos – jelenleg magántulajdonú – Sacelláry-kastélyt és a Czuba – Durozier-kastélyt, amelyben önkormányzati lakások vannak. A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma 11/2006. V. 9. rendelete értelmében: „A védetté nyilvánítás célja az ifj. Ray Rezső által tervezett historizáló Törley-kastély és kertje építészeti és kertépítészeti értékeinek, valamint kiemelkedő település-képi szerepének megőrzése.”

A könyvtár történetét személyes vallomással kezdem. 1976 óta lakom Budafokon, kötődésem a kerülethez nehezen alakult ki. Dunántúlra vonatkozásaimkor a Törley mauzóleum jellegzetes formája azt jelentette, hogy lehet készülni a leszállásra! (A mauzóleumból már elvitték a szarkofágokat, az önkormányzat nehezen tartja rendben. Teljesen körbezárják az új családi házak.) Hogy a Törley-kastély tornyocskái mögött milyen intézet működik, sokáig nem tudtam! 1996. januárjában álltam az intézet egyik lehetséges – mint utóbb kiderült legfurcsább – bejáratánál, könyvtáros felvételi beszélgetésre jelentkeztem. Az „alagút” végénél hunyorogva néztem fel a lépcső tetején vizsgálódó fehér köpenyes könyvtárosra, Dr. Igali Sándornéra. Néhány ismerkedő kérdés után az igazgató főorvos, Dr. Sztanyik B. László fogadott. A gazdasági igazgatóval Dr. Király Ödönnel folytatott bértárgyalásom egyenlőtlen volt. Az előző könyvtáros Rácz Éva 1995. nyarán lépett ki. Dr. Igali Sándorné – már nyugdíjasként – dolgozott ismét a könyvtárban. Belépésemkor, februárban az intézet munkatársainak három napig tartó éves munkabeszámolója kezdődött, így kölcsönösen megismerkedtünk. Tíz éve történt.

A hosszú bevezetés után Dr. Igali Sándorné (szül. Hettesheimer Erzsébet), az első könyvtáros segítségével következik a könyvtár története.

Lilikém honnan jöttél, hogyan kerültél az intézetbe? Amikor elkezdtem felidézni a múltat, akkor jöttem rá, hogy negyven év milyen nagy idő ahhoz, hogy az ember visszaemlékezzen – legalábbis nagyjából – mindenre, akár szép volt, akár kellemetlen. 1948-tól dolgoztam az Országos Közegészségügyi Intézet (OKI) könyvtárában. Munka közben jártam a Pedagógiai Főiskola könyvtáros szakára, 1955-ben fejeztem be. A gyakorlatot az OKI-ban szereztem meg, amikor a KSI-be hívtak, örömmel elfogadtam.

Hogyan és mikor alapították meg az intézet könyvtárát? 1960-ban kerültem ide, a leltárkönyv bejegyzései is ekkorra datálódnak. A kastély márványtermét szemelték ki a könyvtár számára. A padló gombás volt, a műmárvány feletti fal és a mennyezet aranyozása javításra várt, a csillár hiányzott. A felújításig a titkárságon dolgoztam, kevés könyvtári munkát végeztem. Az alakuló intézet első könyveit az új munkatársak előző munkahelyükről hozták (hivatalosan). Az igazgatói irodában és a titkárságon szedett-vedett szekrényben, polcon sorakoztak. A sugárbiológia alapvető művei voltak.

Mit csináltál először? Pontosabban beméretezve megrendeltük a zárható, üveges, könyvszekrényeket és a könyvtárosi szoba berendezéseit, a folyóirat

tárolóval együtt. A szekrények elkészültéig a titkárságról lehozott könyvek a földön sorakoztak. Bevételezés közben ismerkedtem az anyaggal, az új szakterülettel. Saját tárgyszavazást dolgoztunk ki, az intézet szakterületének megfelelően, az OKI rendszerének mintájára. Betűrendes- és szakkatalógust is készítettem. Éves keretet kaptam az állomány bővítésére. A kutatók kérésére új folyóiratokat is rendeltünk. Szinte az összes külföldön megjelenő sugárbiológiai folyóiratot előfizettük.

Milyen szolgáltatások voltak? A könyvtárközi kérések teljesítésébe mi is bekapcsolódtunk. A budapesti könyvtárakból személyesen hoztam el a kért könyvet. A kutató kérésére témafigyelést végeztem. Az Országos Orvostudományi Dokumentációs Központ szervezésében a peremlyukkártya készítéséről tanfolyamot végeztem, az intézet könyvtárába járó folyóiratok cikkeit feldolgoztam. Tudományos fokozatokhoz, pályázatokhoz a hivatkozást keresetem ki a Current Contents Citation Index-ből, rendszerint az Akadémiai Könyvtárba mentem.

Hogyan indult meg a Tájékoztató c. belső lap szerkesztése és kiadása? 1966. január 10-én jelent meg legelőször a Tájékoztató. Célja az intézet dolgozóinak egységes értesítése volt. Korábban körlevelekből, hirdetményekből értesülhettek a személyi és szervezeti változásokról, látogatásokról, hosszabb szabadságokról, helyettesítésekről, beszerzett könyvekről, műszerekről, kongresszusokról. Általában havonta jelent meg, tényszerűen közölte az intézeti eseményeket, a munkatársak eredményeit, szerepléseit. A sokszorosítás feladatán a titkárnökvel „osztottunk”, vékony papírra (átütő papír), indigóval gépeltük a szöveget kétszer, háromszor. Később stencil géppel dolgoztunk. Rosytext „képernyős irodai szövegszerkesztő írógéppel” a munka felgyorsult, másológép a könyvtárban nem volt, külön munkatárs végezte a könyvtári másolást is. 1998. júniusban Új Tájékoztató-ra változott a kiadvány neve, 1999. márciusig készítettem.

Haász Ágnes már számítógépen szerkesztette a belső kiadványt 2003. novemberig, ekkor kaptam meg újabb feladatként. Többször fellapoztam már, rendezvényekről, vendégkutatókról, kitüntetésekéről kerestem adatot. A kiadvány hűen tükrözi az intézeti vezetés/vezető stílusát, vezetési módszerét.

A könyvtáros ahol tud, segít. Az igazgatósági titkárnök helyettesítésén kívül milyen egyéb munkákat végeztél? A könyvtár, mint az intézet legnagyobb és legszebb része, sokszor adott helyt tudományos üléseknek, rendezvényeknek. Azt hiszem, ez nagyon sok helyen megszokott dolog!? Külső helyeken is szerveztünk konferenciát, tanácskozást: a IAEA (International Atomic Energy Agency) 1967-es konferenciáját az MTA-n... Sok munkát jelentett, de érdekes volt megismerni a hazai és külföldi résztvevőket. A csernobili reaktorbaleset (1996. április 26.) után az európai országok több hétig naponta megküldték egymásnak radioaktív sugárzási adataikat. Az intézet mérési eredményeit telexen továbbítottam és gyűjtöttem.

Milyen technikai eszközök segítették munkádat? Évtizedekig egy mechanikus Adler írógépen dolgoztam. Nagyon szerettem, még disszertációkat is gépeltem rajta. Amikor kaptam egy elektromos Facit írógépet könnyebb lett, a Rosytext szerkesztőgépet is kedveltem. Néhány évig mikrofilmolvasó is működött a könyvtárban.

Történt valami rendkívüli dolog a könyvtárban? A könyvtár felett laborok vannak, a szekrények mögött végig csővezeték fut. 1978-ban hegesztés közben tűz keletkezett. Gépeltem a szobámban, pattogást hallottam, berohantam. Égett egy szekrény és benne a Nature c. folyóirat néhány kötete! A tűzoltók megérkezéséig a munkatársakkal együtt mentettünk és oltottunk. Füstös lett a fal, a mennyezet díszítése, a vezetőség felújította a könyvtárat. A szekrényekből mindent kipakoltunk, majd vissza, szerencsére többen segítettek.

Beszéljünk a **Bibliográfiákról!** Bár a készítők között nem szerepel a nevem az OSSKI első igazgatójának Várterész Vilmosnak 1963-ban megjelent: Sugárbiológia c. kézikönyvének névmutatóját én állítottam össze. A kutatók a közleményeik másolatát leadták a könyvtárba. Minden megjelent közlemény adatait kartonra leírtam, azzal az elhatározással, hogy egyszer bibliográfia lesz belőle. Évente, szerzői betűrendben tároltam. Az első összeállítás az intézet fennállásának tizedik évfordulójára kiadott kötetben jelent meg: **Az Intézet munkatársainak cikkei és könyvei (1957-1966)** címmel. Az első bibliográfia, amely 35 év tudományos közleményeit tartalmazta 1993-ban jelent meg.³ A könyvtárban használt szakozás szerint, szerzői betűrendben. Kiegészítettem az elkészült tudományos értekezésekkel (dissertations), egyetemi doktori értekezésekkel (Dr. degrees from Universities), tanulmányokkal és jelentésekkel. A második kötet 1992-1998 közötti közleményeket tartalmazza. Mindkettőt Rosytext szövegszerkesztőn írtam. 1999-ben végleg nyugdíjba mentem, a harmadik kiadványt már te készítetted. Ebben az 1999-2003-ban megjelent dokumentumokat adtuk közre 2004-ben. Nekem már könnyebb volt elkészíteni számítógépes szövegszerkesztővel. Az összegyűjtés, kiegészítés és javítás sokkal tovább tartott!

Az OSSKI megalapításának ötvenedik évfordulóját tartjuk 2007-ben. Ünnepi kiadványok készülnek, kaptam feladatot én is. Dokumentumokat, képeket gyűjtöttem, beszélgettem régi munkatársakkal. Kirajzolódik az intézet és a könyvtár története, tipikus, de egyéni is. Alapítás, átalakítás és bezárás ciklikusan előfordul intézet, könyvtár életében. Kettőről szeretnék néhány szóval megemlékezni. Az egyik itt történt közvetlenül mellettünk. A korábban már említett Sacelláry-kastélyban működött – tudomásom szerint sikeresen – a Menedzser Központ. Könyvtárosai közül ismertem Kósa Évát, akit Zsikai Mária követett. Korszerű, hatékony és barátságos könyvtárat teremtett. A Tudományos és Műszaki Tájékoztatóban megjelent cikkével egy időben szűnt meg az iskola és

---

³ Országos „Frédéric Joliot-Curie” Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet Közlemények Jegyzéke 1957-1991. Budapest: OSSKI, 1993. 182 o.

a könyvtár.⁴ A másik intézmény és könyvtár az Országos Röntgen és Sugárfizikai Intézet (ORSI). Az Országos Társadalombiztosító Intézet (OTI) 1930-ban hozta létre az Országos Sugárfizikai Laboratóriumot (OSL). Feladata a röntgenlaboratóriumok szakmai, szervezési és sugárvédelmi kérdései voltak. 1956-tól – az átszervezést követően – működött ORSI néven 2005. január 31-ig, amikor az Egészségügyi Minisztérium megszüntette. Három munkatársat, a megmaradt műszereket, bútorokat, számítógépeket, könyveket az OSSKI vette át. Tavaly januárban a IV. kerületi Baross utcai fűtetlen, világítás nélküli épületrészben fagyos újjakkal válogattam a dexion salgo állványon porosodó hiányos állomány között.

A Törley kastély

A könyvtárba 2006-ra előfizetett kilenc külföldi folyóirat egyedüli bejelentői vagyunk, ebből öt on-line is elérhető. Az állomány feldolgozása katalóguscédulán történik, írógépes sokszorosítással. Az állomány nagysága tízezer kötet, évente 15-20 kötetet vásárolok, a többi ajándékként érkezik. Legfőbb igény az ingyen beszerezhető irodalom, lehetőleg azonnal! A kölcsönösség alapján kitűnően működik. A könyvtáros tudása és kapcsolatrendszere felértékelődött.

Deák Valéria

Dr. Igali Sándorné

---

⁴ Zsikai Mária: Az International Management Center/Weatherhead School of Management magyar-amerikai üzleti iskola információs rendszere és könyvtára TMT 1997. 44. 10.

A „KI HITTE VOLNA ROVAT” továbbra is várja azokat a bemutatkozásokat, melyekből megismerhetjük, hogy a kollégák milyen kreatív tevékenységet folytatnak a szabadidejükben. Ebben a számban nem alkotót ismerhetünk meg, hanem egy történetet.

Kedves Kollégák!

Szeretnék megosztani Veletek egy nagyon kedves élményt, ami a közelmúltban történt velem: Egy ismerősöm keresett meg, hogy hozzátartozójának segítsek, ha tudok. Az illetőt az intézetben /OITI/ fogja megoperálni egy remek szakember. Én készülődtem a segítségre, csak egy nehézség volt: a beteg orvos volt. Ez ilyenkor nagyon nehéz, mert sokkal több kérdése van, mint egy laikusnak. Próbáltam a helyzet magaslatán lenni, elterelni a gondolatait. Naponta többször meglátogattam, sokat beszélgettünk, főleg könyvekről. Az illető nagyon olvasott ember. Szóval mindenen túlestünk, meggyógyult.

A minap felkeresett, kontrolra jött. Amikor hozzám a könyvtárba bejött, egy könyvvolt a kezében, amiről olyan sokat beszélgettünk. Nekem hozta ajándékba. Otthon nézegetem a könyvet és az elején a következő sorokat találtam: „Egy jó könyvtáros - fél egészség „ Hálás köszönettel X.Y.

Ez nekem annyira jól esett, hogy megszólalni sem tudtam. Hát ilyen is van!!! Nem csak gyógyszerrel lehet gyógyítani!!! Ezt akartam elmesélni Nektek!

Üdvözlettel,

Andrea -Országos Idegsebészeti Tudományos Intézet

GYÓGYÍTÓK A MÚLTBAN

Forrás: www.foreman.shop.hu

AVICENNA Közép-Ázsia ismert polihisztora volt (Abu Ali Ibn Szina).

Az iszlám világ kiemelkedő gondolkodója, az "orvosok fejedelme" volt a 970-1037 között élt Ibn Szina (*latinul Avicenna*). Legjelentősebb orvosi munkájában, az "Orvostudomány kánonjának könyve" címűben ő is tág teret szentelt az egészség megőrzésének. A világot és embert egységben szemlélő, a Hippokratész, Galénosz és

al-Razi nyomán sajátos rendszert alkotó tudós számos tanácsot adott a helyes étkezéssel, a megfelelő életvitellel, a gyermekek és idősök gondozásával, az utazók magatartásával kapcsolatosan. Az évszakok, az éghajlat, a temperamentum és a természeti környezet sajátosságait figyelembe véve alakította tanításait az egészségmegőrzésre vonatkozóan. Műve az orvoslás története mellett a pedagógia, a gasztronómia, a meteorológia, a pszichológia, a gyógyszerészet és még számos más tudomány értékes és érdekes forrása.

(A kép forrása: <http://web.ukonline.co.uk/ged.quayle/images/avicenna.jpg>)

MOKSZ Hírlevél

Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetségének negyedéves lapja

Lapigazgató

Dr. Vasas Livia MOKSZ elnök PhD.

Felelős szerkesztő

Juhász Éva

Olvasószerkesztő

Wolf Gyögy

A III. szám témavezetője

Gracza Tünde

A MOKSZ és a MOKSZ Hírlevél Szerkesztőség címe

1085 Budapest, Üllői út 26.

Tel: +36 1 317-5030, Fax: +36 1 317-1048, MOKSZ

Adószám: 18230082-1-43

Megjelenik 300 példányban